

Nýggi maðurin í Praha

Alexander Dubcek, slovakarinn sum broytti Tjekkoslóvakíu eftir fám vikum, er ein maður sum øll bita merki í. Kvinnurnar eru bergtiknar av honum, gomlu kommunistarnir somuleiðis. At enda hava teir fingið ein rættan proletar á odda fyri flokkinum istaðin allar hesar intellektuellu; ein marxistisk-leninistisk aristokrat, sum tey hava virðing fyri og hava álit á. Hjá ikki-kommunistum er hann ein frisinnaður maður, og fyri teir mongu misnøgd ein sum kann reynsa upp. Men fremst av øllum er Alexander Dubcek nýggi fyrstiskrivari í tjekkiska kommunistaflokkinum. — hann er slovakari. Og sum slovakur stendur hann mangan eisini fyri torføri upp-gávu. Í Praha eins og í Bratislava rokna teir við, at hann skal greiða tað meira enn torføra — at sam-eina tjekkar og slovakar í einum nýggjum áhugafelagsskapi.

Alexander Dubcek er 46 ár. Hann er sonur ein slovakiskar snikkara, føddur 27. november 1921 í Uhrovec í vestara Slovakíu. Faðir hansara royndi, sum so mangur slovakari um aldarskiftið, at finna eydnuna í Ameríku, men fann onga eydna og leitaði tí heim aftur. Men okkurt hevði hann lært í Ameríku, tað at samanhalð gevur meg. Heimafurkomin kom hann upp í nýggju arbeiðararðsluna. Hann var frisinnaður. Tí var tað sjálvsagt, at hann var uppi í teim fyrstu at stovna slovakiska kommunistaflokkin. Fyri familjuna Dubcek varð Rusland hitt stóra og avintýrlandið.

FYRSTA 5 ára ætlanin hjá Stalin vann nógv fólk fyri seg í tjekkiska kommunistaflokkinum. Gamli Dubcek var ein av teim fremstu at melda seg til tænastu í Sovjet. Á odda fyri 300 líkasinnaðum tjekum og slovakum, fór hann við húsi sínum til Sovet fyri at vera við í uppbyggingini av hinum fyrsta arbeiðarastatunum. Heldur bilsnir um henda eldhug uttan-ífrá, vistu russarar teimum Kirgisía sum arbeiðspláss, og har legdu teir stóðir undir kollektivbrúkinum »Interhelpe«. Gamli Dubcek stovnaði eitt snikkaraverkstæði á hesum brúki, meðan synirnir vóru sendir á skúla í Frunse og Gorki.

Í 1938 kom húsi Dubcek heim aftur til Tjekkoslóvakíu. Arið eftir kom Alexander upp í kommunistaflokkin. Tá týskurin breyt inn í Tjekkoslóvakíu, fór Alexander uppí mótskubólkin hjá kommunistum. Tvey ár virkaði hann á Skodavirkjunum í Dubnica. Har kom hann so við og við upp í andstöðursluna móti týskinum.

Alexander varð tveir reisir snerur undir samanbrestum við hersetingarvaldið. Tá kríggið hasaði av, bleiv hann starvsmaður í flokkinum, og nú byrjaði stræva stríðið at koma sær fram í flokkinum. Fyrstiskrivari bleiv hann í flokks-ókinum í Trencin. Limur av centralstjórnini í Bratislava og fyrstiskrivari í undemisókinum í Bystřica. Síðan hvarv hann knappliga og varð burturi í 3 ár. Tá hann kom aftur í aftur, hevði hann verið á flokkskúlanum í Moskva. Síðan gekk tað skjótt hjá honum at koma sær fram: Fyrstiskrivari í Bratislava, limur í centralstjórnini

í Slovakíu, og síðan fyri øllum Tjekkoslóvakíu. Hann varð limur av flokksleiðsluni og í 1963 fyrstiskrivari og leiðari av kommunistaflokkinum í Slovakíu.

4 MILJÓNUR slovakar rokna við at hann skjót fer at fá teimum rættindi, sum tjekkar fyri langari tíð síðan hava vunnið. Hansara landsmenn vilja ikki fyri ævir geva seg undir tjekkar, teir vilja ikki vera nummar tvey. Teir vilja hava javnrættindi.

Í 1948, tá kommunistar tóku ræði í Praha, uppløystu teir ta slovakiska kommunistaflokkin. Í fyrstu 50 árunum náddu útreinsk-ingar Stalins Tjekkoslóvakíu. Vladimír Clementis, uttanríkisráðharri, varð hongdur, og teir gomlu flokksleiðararnir koyrdi í fongsul. Maðurin aftanfyrir útreinsklingarnar, var trúgv Stalin-vinurin, Novotny. Dípið millum tjekkar og slovakar varð vorðið djúpari.

Í BYRJANINI royndi Alexander Dubcek at stilla nasjonalá stríðið. »Bróðurliga sameiningin millum tjekkoslóvakar og slovakar, var loysunnarorð hansara. Men so hvørt broytti hann kós og varð at enda talsmaður fyri slovakum í Praha. Seinast í oktober 1967 gekk hann saman við lagsmenn sínar Josef Lenart og Michal Chudík fyri at koyra Novotny úr flokksleiðsluni. Hetta var fyrsta stigið til at Novotny fall og umbroytingin í Tjekkoslóvakíu. Í dag er tað slovakarinn sum stendur á odda í flokksleiðsluni. Nú fer tað at vísa seg, um hin nýggi Hercules úr Bratislava fer at roynast betur fyri tjekkarinn. —

Um tað fer at eydnast fer nýskapanin at sigra, eydnast hetta ikki, so kemur bakbresturin at tað við lit.

L.

Sosialistiski meirilutin fall - teir liberalu tóku við!

Við seinasta fólkatingsval fall hin sosialistiski meirilutin í Danmark. Hann hevði bert stutt tidsarskeið á baki. Frammanundan høvdu javnaðarmenn saman við øðrum drúgt áramál á baki sum stjórnarflokkur. — Við seinasta val komu teir liberalu flokkarnir frammat. — Stutt yvirlið yvir flokksstøðuna í Danmark aftaná 5 tveir seinastu fólkatingsvalunum í prosentum av øllum valbarum:

	1957	1960	1964	1966	1968
Javnaðarflokkurin	32,8	36,0	35,8	33,8	30,1
Kommunistarnir	2,6	1,0	1,1	0,7	0,9
Sosialistiskir fólkaflokkur	—	5,3	4,9	9,6	5,4
Vinstrososialistarnir	—	—	—	—	1,8
Sosialistiskir fl. í alt	35,4	42,3	41,8	44,1	38,2
Konservativir fólkafl.	13,8	15,3	17,1	16,5	18,1
Vinstra	20,9	18,0	17,8	17,0	16,5
Uttanvaltaðu	1,9	2,9	2,1	1,4	0,4
Radikala vinstra	6,5	5,0	4,5	6,5	13,3
Rettforbundið	4,4	1,8	1,1	0,6	0,6
Liberal centrums	—	—	—	2,2	1,2
Liberalir í alt	47,5	43,0	42,6	44,2	50,1
Dansk samling	—	—	0,3	—	—
Slesviski flokkur	0,3	0,3	0,3	—	0,2
Ikki á vali	16,8	14,4	15,0	11,7	11,5
Í alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

DANSKUR SJÓNLEIKUR

Í hesum døgum vitja sjónleikarar úr Gladsaxe Teater í Føroyum. Teir hava triggjar smáar sjónleikir, skemtileikir, nútíðar- og eldri stýkkir, sum við hepnari hond vóru ferdir fram á pallin. Helst man tað vera tær fá ferðirnar at høvi býðst at siggja slíkan professionell leik her hjá okkum — uttan at vit tó á nakran hátt vilja taka nakað frá okkara egnu og døggliga leikarum.

Tað er einaktarin LAGKAGEN eftir danska nútíðarritovundinum Benny Andersen. Jane Jeppesen ferdi henda leik sera lætt og dugdi væl at leggja seg eftir at fáa rollurnar fram.

SER JER I SPEJLET, skemtileikur av Johan Ludvig Heiberg. Gyrd Lofquist, Troels Munk, Bendt Harris og Birgitte Koch leiktu. Leikurin var væl gjøgnumfördur og hugnaligt var at siggja hvussu

væl tað bar til at taka ein so gamlan leik fram, uttan at hann virkaði »søguligur«, úr einari tíð so ymiskligari frá okkara.

EN NAT I ROSKILDE var seinasti leikurin, eftir H. C. Andersen. Hetta var sagan um givrina, sum gav hjúnarfelaga sínum alt annað enn rósar at dansa á. Her sá vit Troels Munk og Gyrd Lofquist, rættliga vísa leikarakynstur teirra.

Samantikið ein av hesum geandi lotunum í Sjónleikarhúsinum.

Leiklutirnar høvdu teir við sær og skjótt og brátt gekk at skifta leiktjóldini. Henda sjónleikaravítjan verður neyvan hin seinasta í roðini, Erik Møller, leiðari teirra og Eyðun Johannesen eiga tókk fyri at henda víttjan kom í lag.

Og so ikki at gloyma musikkin, við Ove Peters á odda, livandi mu-

Skúlatænari við Tórshavnar kommunuskúla

Starvið sum skúlatænari við Tórshavnar kommunuskúla skal setast hálvan juni í ár.

Hann, ið settur verður, má átaka sær at standa fyri allari reingerð, ganga skúlastjóranum til handa í øllum arbeiðum skúlanum viðvíkjandi og hava eftirlit við teim arbeiðum, sum verða gjørd. Ein, ið hevur handverksútbúgving, hevur fyrirum, og somuleiðis er tað ein fyrirumur at hava staðið fyri arbeiðum ella leiðslu av einari og hvørjari fyrirkø. Starvið verður lønt eftir lønarskipan kommunurnar 5. lønarflokk.

Umsóknir við upplýsing um aldur og núverandi starv ella eldri stovr vera at senda til skúlanevnd Tórshavnar býráðs sum skjótast og í seinasta lagi 31. mei í ár.

SKÚLANEVND TÓRSHAVNAR BÝRÐS

FYLKING

hevur aðalfund tann 29. maí 1968 kl. 20 í felagshúsinum.

- Dagsskrá: 1) Sambært grein 20 í felagslógin.
2) Lógbroytan.
3) Livstrygginga røpurngurnin.

Tvøroyri, 18. maí 1968.

STJÓRNIN

Vit hava altíð á goymslu alt tjlfar til

blikksmið
sanitet
hitaverk

DEMICH

Tlf. 1072 - Tórshavn

Verður sent um
alt landið

FØROYA

BANKI

banki FØROYA

SKULA TIT
BRUKA BIL

persónkoyring ella skúla-
koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

sikkur er nú einaferð prikkurin, hóast umstøðurnar ikki vóru av teim bestu. Tað gjørdi lotuna meira livandi og iheimliga.

RESLØG
ARBEIÐSTÓL
STOYFICÓDS
TIMBUR
BYGGITILFAR
JFK
Tefelefon: 5148 - 5245
Tefele: Kjelbro, Klakksvík
Tefele 20
KLAKKSVÍKAN
TIMBURHANDIL
P. J. F. KJØLBRO

Keypið

frá teimum, sum lýsa í

SOSIALINUM!